СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О. Брух, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0003-1117-0454

Львівський національний аграрний університет

<https://doi.org/10.31734/economics2019.26.040>

Брух О. Сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності у Львівській області

Зовнішньоекономічна діяльність здійснюється в різних видах: експорт та імпорт товарів, послуг, капіталів, робочої сили, наукова та науково-виробнича кооперація, міжнародні фінансові, кредитні та розрахункові операції тощо. Саме в процесі зовнішньоекономічної діяльності вирішуються важливі економічні проблеми: забезпечення недостатніми ресурсами, новітнім обладнанням і технологіями. Вихід на зовнішні ринки спонукає виробників до підвищення ефективності виробництва та конкурентоспроможності продукції. Пріоритети розвитку міжнародного ринку впливають на зміни структури національних економік. Зовнішньоекономічна діяльність характеризується складним переплетінням і взаємообумовленістю різного роду відносин між господарюючими суб'єктами: правових, виробничих, організаційних, економічних та екологічних. До того ж ці відносини з часом під впливом політичних, економічних та інших чинників набувають нового змісту.

У сучасних умовах господарювання питання зовнішньоекономічної діяльності області за ринкової трансформації економіки є досить актуальними. Останніми роками ситуація ускладнилася у напрямі міжнародних зв'язків між багатьма країнами-партнерами, що склалися впродовж десятиліть, і спонукала українських товаровиробників до пошуку нових можливостей на світовому ринку. Для цього необхідна експортна стратегія країни, що спрямовуватиметься на посилення позицій українського виробника на світових ринках, яка дасть змогу об'єднати зусилля, мобілізувати ресурси та ефективно працювати над новими, кращими можливостями для українських експортерів з метою підвищення престижу України у світі.

Розглянуто та проаналізовано сучасний стан експорту та імпорту товарів, визначено географічну структуру зовнішньої торгівлі товарами Львівщини, основні тенденції й характерні риси. Крім того, показано динаміку прямих іноземних інвестицій у регіон та виокремлено проблемні питання й перспективи, пов'язані з інвестиційними надходженнями.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, зовнішня торгівля, експорт, імпорт, інвестиції, країни-партнери.

Brukh O. The current state of foreign economic activity in Lviv region

Foreign economical activity is realized in a different way, particularly export and import of commodities, services, capitals of working sources, scientific cooperation, international financial, credited and accounting operations, etc. The process of foreign economical activity secures solution of different important problems, such as supply of deficient resources, innovative equipment and technologies.

Priorities of the international market development influence transformation of the national economies. International foreign activity is characterized by complicated and different relationship between business entities: legal, industrial, organisational, economical and ecological. Moreover, the relationships have got new nature under the influence of political, economical and other factors.

Under current economic conditions, the issues of foreign economic activity of the region and market transformation of the economy are getting rather actual. Recently, the situation has become more complicated in terms of relations between different countries, being partners for decades. It forces Ukrainian commodity producers to search new opportunities at the global market. The country should develop an export strategy to consolidate the efforts, activate resources and work effectively for new and better opportunities for Ukrainian exporters, more effective foreign activity, and improvement of Ukraine's image in the world.

The article analyzes and investigates the current state of foreign economic activity of Lviv region and the accompanying problems. The work studies dynamics of export and import of goods. The research also defines geographical structure of foreign trade of Lviv region, the main tendencies and characteristics. In addition, the article presents the dynamics of direct foreign investment in the region, as well as identifies problem issues and perspectives, related with investments.

Key words: foreign economic activity, foreign trade, export, import, investments, partner countries.

Постановка проблеми. Сьогодні розвиток ринкових відносин відбувається в умовах посилення глобалізаційних процесів світового господарства й диверсифікації міжнародних ринків. У

цьому контексті Україна намагається завоювати відповідний конкурентоспроможний сегмент на світовій арені [1; 2]. Основним засобом для досягнення поставленої мети є вдосконалення

зовнішньоекономічного функціонування підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств – це сфера господарської діяльності, що тісно пов'язана із міжнародно-виробничою та науково-технічною кооперацією, експортом й імпортом продукції, а також появою підприємства на зовнішньому ринку. Результативна зовнішньоекономічна діяльність фірми сприяє зміцненню експортного потенціалу всієї країни, піднесенню конкурентоспроможності українських товарів на міжнародних ринках, формуванню структурованої системи експорту та імпорту, забезпеченню результативної інвестиційної політики на взаємовигідних умовах розвитку.

Проблемами розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств регіонів й України займалися такі науковці, як П. Гайдучий, С. Дем'яненко, А. Кандиба, А. Мокій, П. Саблук, С. Соколенко та ін. Незважаючи на великий обсяг досліджень, на теперішньому етапі розвитку еко-

номіки з'явилася велика кількість нових чинників впливу на зовнішньоекономічну діяльність, яка вимагає сучасного підходу до визначення питань й обґрунтування перспективних шляхів їх вирішення.

Постановка завдання. Завданням нашого дослідження було проаналізувати сучасний стан експорту та імпорту у Львівській області, визначити основні тенденції й характерні риси зовнішньої торгівлі товарами Львівщини.

Виклад основного матеріалу. Невід'ємною складовою економічного розвитку Львівської області є зовнішня торгівля товарами й послугами. Значна частина експорту Львівщини акумулюється в результатах виробництва певних сфер – машинобудування, хімічна, нафтохімічна й легка, харчова і деревообробна промисловості.

Протягом досліджуваного періоду експорт з року в рік збільшується в обсягах торгівлі. У 2017 році експорт становив 1585,2 млн дол. США, що на 21,5 % більше, ніж у 2014 році. У країни ЄС експорт збільшився на 29,6 % (див. табл.).

Таблиця

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами Львівської області у 2014–2017 рр., млн дол. США *

Зовнішня торгівля	Рік				Співвідношення 2017 р. до 2014 р., %
	2014	2015	2016	2017	
Експорт, всього	1305,1	1206,3	1275,6	1585,2	121,5
в країни ЄС	942,9	866,8	951,0	1222,3	129,6
Імпорт, всього	2472,0	1447,9	1699,4	2182,3	88,3
з країни ЄС	1624,3	991,2	1214,4	1545,6	95,2
Сальдо, всього	-1166,9	-241,6	-423,8	-597,1	x
з країнами ЄС	-681,4	-124,4	-263,4	-323,3	x

* Складено на основі джерел [3; 4].

Експорт товарів у держави Євросоюзу становив 77,1 % від усього експорту Львівщини. Основними партнерами в експорті товарів залишаються вже кілька років Польща та Німеччина, а також Чехія й Данія.

Щодо імпорту, то за 2014–2017 рр. цей показник зменшився на 11,7 % й становив у 2017 році 2182,7 млн дол. США. Тобто ми спостерігаємо у 2017 році від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі.

Отож, за зростання діапазонів експортно-імпортних операцій, імпорт у Львівській області останніми роками випереджає експорт, а різниця сягає 597 млн дол. США.

У 2017 році вагому роль у зовнішній торгівлі Львівської області відігравали країни Європи, співробітництво з якими ґрунтувалося на двосторонніх угодах. Збільшення зовнішньоторго-

вельного обороту регіону пов'язане з розширенням географії поставок і територіальною близькістю Львівщини до країн Європейського Союзу. Найбільшу частку в географії експорту становить Польща (27,7 %) й Німеччина (12,4 %). У географічній структурі імпорту переважають такі країни: Польща (26,2 %), Німеччина (17,5 %) та Китай (8,5 %) (рис. 1).

Львівщина має особливий природно-рекреаційний потенціал, крім того, високий ступінь наукових напрацювань, розвинуту мережу наукових і науково-дослідних закладів, висококваліфікованих спеціалістів, а передусім сприятливе геополітичне розташування щодо Європи й певну розвинену структуру міжнародних транспортних коридорів. Усе це закладає виняткові перспективи для запровадження сучасних інвестиційних заходів.

Рис. 1. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами Львівщини у 2017 році, % *

* Складено на основі джерела [4].

Рис. 2. Динаміка надходжень прямих іноземних інвестицій у Львівську область за 2000–2017 рр., млн дол. США. *

* Складено на основі джерела [5].

Динаміку прямих іноземних інвестицій Львівщини показано на рис. 2. Іноземні інвестиції, які надійшли впродовж 2017 року в економіку регіону, становили 61,6 млн дол. США, що на 5,2 % більше, ніж у 2016 р. Із проведеного аналізу ми бачимо, що найбільше надходження іноземних інвестицій було у 2011 році – 146,5 млн дол. США. Починаючи з 2012 до 2015 року цей показник скорочувався і у 2015 році сягнув свого мінімального рівня – 27,5 млн дол. США. Причиною стало зниження попиту на український експорт, а також погіршення політичної ситуації й економічна невизначеність. Крім того, після 2013 року причиною падіння інвестиційної привабливості регіону, а також України загалом стала агресія Росії та поглиблена нею політична й економічна криза в цілій країні.

У 2017 році вклади в економіку Львівщини здійснили інвестори з 32 країн світу. Най-

більша частка інвестицій надійшла від партнерів із Кіпру (26,7 млн дол.) й Німеччини (12,2 млн дол.), Нідерландів (3,8 млн дол.) та Данії (3,2 млн дол.), а також Польщі (3,1 млн дол.) і Австрії (2,6 млн дол.). Отож, невисоке використання експортного потенціалу Львівщини, від'ємне сальдо у зовнішній торгівлі, незначне та нерівномірне залучення інвестицій демонструють незначний рівень конкурентоспроможності окремих районів області.

Висновки. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності є об'єктивною необхідністю для забезпечення економічного зростання у Львівській області. Активізація зовнішньоекономічних взаємозв'язків підприємств Львівщини є визначним стратегічним завданням розвитку всієї економіки регіону. До вирішення цього питання мають долучитися органи регіональної влади, щоб

забезпечити сприятливі умови як для експортерів області, так і для захисту внутрішнього ринку.

Бібліографічний список

1. Божидарнік Т. В., Левчук В. Ю. Діагностика інноваційного потенціалу регіону. *Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону: монографія* / за заг. ред. О. В. Прокопенко. Суми: СумДУ, 2012. С. 31–56.

2. Брояка А. А. Оцінка та шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної*

академії. Серія: Економічні науки. Полтава, 2012. Вип. 5, т. 2. С. 46–51.

3. Созанський Л. Й. Оцінка експортно-імпорتنих операцій у промисловості Львівської області (за товарними групами). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20160601.pdf> (дата звернення: 22.04.2019).

4. URL: https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/inf_2009.php?vid=1&code=10&show=1&show1=1 (дата звернення: 22.04.2019).

5. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Database/06INVEST/databasetree_uk.asp (дата звернення: 22.04.2019).

Стаття надійшла 16.07.2019